

У К Р А Ї Н А
О Д Е С Ь К А О Б Л А С Н А Р А Д А

П Р О Є К Т Р І Ш Е Н Н Я

Про звернення депутатів Одеської обласної ради до Президента України, Кабінету Міністрів України, Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування, Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, Національної служби здоров'я України щодо зміни підходів до лікування та утримання психічно хворих осіб

Відповідно до статті 40 Конституції України, частини другої статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Регламенту Одеської обласної ради VIII скликання, враховуючи надзвичайну важливість забезпечення права громадян на гідне медичне забезпечення, створення ефективної системи охорони здоров'я, зокрема психічного, розвитку профілактики психічних розладів та популяризації здорового способу життя обласна рада

ВИРІШИЛА:

1. Схвалити текст звернення депутатів Одеської обласної ради до Президента України, Кабінету Міністрів України, Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування, Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, Національної служби здоров'я України щодо зміни підходів до лікування та утримання психічно хворих осіб (додається).

2. Надіслати згадане звернення до Президента України, Кабінету Міністрів України, Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування, Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, Національної служби здоров'я України.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію обласної ради з питань охорони здоров'я та соціальної політики.

*Проект рішення підготовлено та внесено
депутатами Одеської обласної ради VIII скликання
Фабрикант С.С., Коваленко Л.В., Діденком Г.В.,
Гриневецьким С.Р.*

Додаток
до рішення обласної ради
від _____ 2021 року
№ _____ -VIII

ЗВЕРНЕННЯ

депутатів Одеської обласної ради до Президента України, Кабінету Міністрів України, Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування, Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, Національної служби здоров'я України щодо зміни підходів до лікування та утримання психічно хворих осіб

Ми, депутати Одеської обласної ради, представляючи спільні інтереси територіальних громад області, цілком підтримуємо занепокоєння місцевих громад і громадськості можливими катастрофічними наслідками недостатнього фінансування системи охорони здоров'я в частині лікування та утримання психічно хворих людей.

Це питання стало особливо актуальним у зв'язку з пандемією COVID-19 та військовим конфліктом, який триває в країні з 2014 року. У всьому світі зараз зростає розуміння того, наскільки важливо психічне здоров'я нації для суспільства загалом. Пацієнти з психічними розладами не тільки повинні отримувати сучасну медичну допомогу в повному обсязі, але й повинні бути соціально адаптованими.

В Одеській області функціонують 5 психоневрологічних будинків-інтернатів для дорослих та 4 дитячі будинки-інтернати (II-IV профіль), які засновані всередині 20-го сторіччя та розташовані у нетипових будівлях минулого й позаминулого століть.

Наразі у зазначених установах проживають 1438 осіб, у т.ч. 465 дітей та молоді, зі стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів.

Відповідно до Державних будівельних норм 2007 року кількість осіб, які проживають у цих закладах, на 503 особи більше від планової ємності – 935 ліжко-місць.

Водночас із запровадженням другого етапу трансформації системи охорони здоров'я лікування осіб, які страждають на психічні розлади, в умовах стаціонару можливе лише в гострий період та у термін, передбачений стандартами медичної допомоги. Тобто особи з хронічними психічними розладами, які потребують постійної підтримувальної терапії та нагляду, фактично не фінансуються з державного бюджету.

Сьогодні в медичних закладах з надання психіатричної допомоги Одеської області продовжують перебувати понад 400 осіб з хронічним перебігом психічних розладів, які потребують нагляду та/або втратили родинні зв'язки й не мають житла. Повернення таких хворих у громади може призвести до страждань цих осіб та їхніх родин, мешканців громади, оскільки

вони потребують постійного стороннього догляду, не можуть адаптуватися в нових умовах, що призведе до подальшого погіршення їхнього стану здоров'я.

На етапі проведення адміністративно-територіального реформування у зв'язку з відсутністю відповідних фахівців громади неспроможні організувати надання соціальних послуг особам, які страждають на психічні розлади, за місцем проживання. Усе це збільшило кількість охочих влаштуватися до психоневрологічних будинків-інтернатів системи соціального захисту населення області. Наразі існує черга на влаштування до психоневрологічних будинків-інтернатів області (31 особа).

Водночас під час лікування гострих випадків психічних захворювань та хронічного перебігу використовуються застарілі методики лікування – в медичних протоколах не застосовуються сучасні дороговартісні ліки. Зазначене лікування не призводить до позитивного лікувального ефекту, а також сприяє хронізації захворювань у осіб, які потрапляють до закладів із гострими випадками.

Нестабільна економічна ситуація, війна на сході, поширення гострої респіраторної хвороби COVID-2019, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та карантинні заходи спричиняють збільшення психічних розладів. За даними результатів досліджень, кожна третя особа, яка одужала від COVID-19, впродовж наступних шести місяців має психічні розлади.

Кошти, що виділяються з обласного бюджету, витрачаються на харчування підопічних, комунальні послуги, заробітну плату працівників і на поточні ремонти будівель та комунікацій.

Існує нагальна потреба зміни підходів до лікування та утримання психічно хворих осіб. Зокрема, необхідно створювати сучасні реабілітаційні центри з активним процесом інтеграції психічно хворих осіб у суспільне життя і повинно бути враховано такі аспекти:

- надання послуг стаціонарного догляду для надання сучасної соціально-медичної корекції, паліативного догляду для осіб з вираженими емоційно-вольовими порушеннями, дезорієнтацією та поведінковими розладами, які неспроможні до самообслуговування, спілкування, пересування;

- послуга денного догляду для тих психічно хворих, які проживають у родині та потребують реабілітаційних послуг;

- доступність соціальної послуги підтриманого проживання для тих осіб, які мають високий рівень адаптації та автономної активності, що спрямована на створення соціально-побутових умов для самостійного проживання й залучення їх до життєдіяльності територіальної громади;

- забезпечення проживанням та соціальним наглядом відповідних осіб у соціальних гуртожитках для тих, хто не має житла;

- надання сучасної соціальної, психологічної, медичної, педагогічної та професійної реабілітації тим, хто має інтелектуальні дефекти, що не перешкоджають опануванню нескладних професій і систематичному заняттю працею, спроможні до побутового самообслуговування, мають житло та родичів і можуть проживати в соціумі;

- послуга професійної реабілітації та подальша допомога у працевлаштуванні;

- правова підтримка та захист прав психічно хворих осіб тощо.

Враховуючи викладене, а також зважаючи на те, що психічне здоров'я є основою добробуту людини й ефективного функціонування усієї спільноти, ми, депутати Одеської обласної ради, звертаємося до Президента України, Кабінету Міністрів України, Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування, Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, Національної служби здоров'я України з проханням з метою розробки й опрацювання ефективного механізму реабілітації осіб з психічними розладами визначити Одеську область «пілотною» у проєкті щодо зміни підходів до лікування та утримання психічно хворих осіб і вжити відповідних заходів:

- створити міжвідомчу робочу групу з розробки зазначеного проєкту із залученням фахівців Міністерств України: соціальної політики, охорони здоров'я, освіти та науки, економіки, фінансів тощо;
- забезпечити фінансування зазначеного проєкту за рахунок коштів державного бюджету.

Пояснювальна записка до проекту рішення Одеської обласної ради «Про звернення депутатів Одеської обласної ради до Президента України, Кабінету Міністрів України, Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування, Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, Національної служби здоров'я України щодо зміни підходів до лікування та утримання психічно хворих осіб»

Проект рішення підготовлений відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Це питання стало особливо актуальним у зв'язку з пандемією на COVID-19 та військовим конфліктом, який триває з 2014 року в країні. У всьому світі зараз зростає розуміння того, наскільки важливо психічне здоров'я нації для суспільства в цілому. Пацієнти з психічними розладами не тільки повинні отримувати сучасну медичну допомогу в повному обсязі, але й повинні бути соціально адаптовані.

В Одеській області функціонують 5 психоневрологічних будинків-інтернатів для дорослих та 4 дитячі будинки-інтернати (II-IV профіль), які засновані у середині 20-го сторіччя та розташовані у нетипових будівлях минулого та позаминулого століття (далі Установа).

У даний час в Установах проживають 1438 осіб, у т.ч. 465 дітей та молоді, із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів. Відповідно до Державних будівельних норм 2007 року (далі-ДБН) кількість проживаючих на 503 особи більше від планової ємності-935 ліжка місць.

На етапі проведення адміністративно- територіального реформування, у зв'язку з відсутністю відповідних фахівців, громади не спроможні організувати надання соціальних послуг особам, які страждають на психічні розлади, за місцем проживання. Все це збільшило кількість бажаючих влаштуватися в психоневрологічні будинки-інтернати системи соціального захисту населення області. У даний час існує черга на влаштування в психоневрологічні будинки-інтернати області (31 особа).

Повернення таких хворих у громади може призвести до страждань цих осіб та їх родин, мешканців громади, оскільки вони потребують постійного стороннього догляду, не можуть адаптуватися в нових умовах, що приведе до подальшого погіршення їхнього стану здоров'я. Це величезна кількість людей, і всі вони дуже різні. Це потужний ресурс, який може використовуватися для потреб суспільства, послабити навантаження на платників податків. Подібні люди повинні вміти жити самостійно, обслуговувати себе - це задача-мінімум. А завдання максимум - соціалізувати людину настільки, щоб вона мала вміння та навички працювати і жити звичайним життям. Соціальна реабілітація і адаптація більшості людей з особливостями психіки повинна протікати в суспільстві, а не в медичній установі. Наша завдання - не тільки зменшити

наслідки захворювання, але і навчити людину вибудовувати відносини з соціумом, повернути здатність до самозабезпечення.

Прийняття рішення обласної ради необхідне задля визначення Одеської області «пілотною» у проєкті щодо зміни підходів до лікування та утримання психічно хворих осіб, що надасть можливість провести опрацювання ефективного механізму реабілітації осіб з психічними розладами, який в подальшому можуть бути використаним у інших громадах країни.

Депутат Одеської обласної ради

Світлана ФАБРИКАНТ